

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันการสื่อสารของมนุษย์ได้มีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว การติดตามข่าวสาร จึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งของคนในสังคม การอ่านเป็นวิธีการหนึ่งที่จะทำให้เราติดตามข่าวสารและ นำความรู้ที่ได้มาพัฒนาอาชีพและชีวิตความเป็นอยู่ ดังที่ บันลือ พฤกษ์วัน (2543 : 3) กล่าวว่า ทักษะการอ่านเป็นทักษะทางภาษาที่มีความสำคัญยิ่งในการแสวงหาความรู้ ช่วยปรับและขยาย ประสบการณ์ของตน ช่วยทำให้คนพัฒนาตนเองทั้งทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และนำความรู้จากการอ่านมาพัฒนาชีวิตของตนให้ดีขึ้น สอดคล้องกับทัศนะของนภเนตร ธรรมบวร (2549 : 176) ที่กล่าวว่า การอ่านถือเป็นทักษะที่จำเป็นและสำคัญอย่างยิ่ง ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ทั้งใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ในการเรียนรู้วิชาการต่างๆ เพื่อพัฒนาความคิด สติปัญญา และเสริมสร้างประสบการณ์ การอ่านที่มีประสิทธิภาพจะต้องอ่าน และจับใจความได้ สรุปสาระสำคัญของเรื่องที่อ่านได้

เมื่อเป็นที่ประจักษ์ว่า การอ่านจับใจความนับว่าเป็นหัวใจของการอ่าน และการจับใจความอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้ผู้อ่านรู้และเข้าใจเรื่องราวต่างๆ ที่อ่านได้ ผู้อ่านจึงสามารถนำความรู้ไปพัฒนาตนเอง จึงเป็นหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายที่ต้องตระหนักถึง การพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ ดังที่ ศิริวรรณ เสนา (2541 : 40) กล่าวว่า ความเข้าใจในการอ่านถือเป็นหัวใจสำคัญของการอ่าน เพราะว่า ถ้าผู้อ่าน ไม่สามารถเข้าใจในสิ่งที่อ่านและไม่สามารถจับใจความสำคัญของสิ่งที่อ่านได้ ผู้อ่านก็ไม่สามารถ ที่จะนำสาระความรู้และข้อเสนอไปใช้ปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองได้ การอ่านนั้นถือเป็น การอ่านที่ไม่สมบูรณ์

กระทรวงศึกษาธิการ จึงกำหนดสาระการเรียนรู้ในวิชาภาษาไทยให้อยู่ในกลุ่มการเรียนรู้ ที่สถานศึกษาต้องใช้เป็นหลักเพื่อสร้างพื้นฐานการคิด การเรียนรู้และการแก้ปัญหา มุ่งเน้นให้มี ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง หรือข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณภาพที่ต้องการให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนให้มี มาตรฐานและพัฒนาทั้งด้านการอ่าน การเขียน การฟัง การดู การพูด หลักการใช้ภาษา วรรณคดี วรรณกรรม (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 7) ดังนั้น การพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะในการอ่าน โดยเฉพาะการอ่านจับใจความสำคัญย่อมเป็นการพัฒนาเครื่องมือสำคัญในการแสวงหาความรู้

ของผู้เรียน อันจะก่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจในศาสตร์ต่างๆ กว้างขวางมากยิ่งขึ้น และทำให้ผู้เรียนหรือผู้อ่านได้รับประโยชน์จากการอ่านอย่างแท้จริง

ปัญหาที่สำคัญในการอ่านของผู้เรียนก็คืออ่านแล้วจับใจความไม่ได้ ไม่สามารถสรุปประเด็นได้ ไม่สามารถแยกความรู้ ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น ทำให้ไม่ได้รับประโยชน์จากการอ่านเท่าที่ควร ทั้งยังเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ และการศึกษาวิชาต่างๆ ด้วย เมื่อศึกษาเกี่ยวกับปัญหาของการอ่าน พบว่า ในปัจจุบันมีเด็กจำนวนไม่น้อยที่สามารถอ่านหนังสือและสะกดคำที่ตนคุ้นเคยได้อย่างคล่องแคล่ว แต่มีปัญหาในการทำความเข้าใจกับเนื้อหาหรือความหมายของสิ่งที่ตนอ่าน ซึ่งสอดคล้องกับ กิตติยวดี บุญชื้อ และอัญญมณี บุญชื้อ (2549 : 117) ที่กล่าวว่า เด็กส่วนใหญ่ อ่านออกเขียนได้ อ่านได้คล่องแต่จับใจความไม่ได้เลย ทำให้การอ่านไม่มีความหมาย และไม่มีประโยชน์ เพราะไม่ได้รู้เรื่องหรือได้สาระความรู้จากเรื่องที่อ่าน

เมื่อพิจารณาสาเหตุของปัญหาในการทำความเข้าใจกับเนื้อหาหรือความหมายของสิ่งที่นักเรียนอ่าน ก็พบว่าเกิดจากปัจจัยที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ที่ส่งผลต่อทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ ซึ่งแตกต่างกันไปตามผู้เรียนในแต่ละระดับ แต่สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความแตกต่างจากนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 2 ด้วยกัน ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยของชุตีวรรณ เจริญสุข (2553 : 59) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะการอ่านภาษาไทยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะการอ่านภาษาไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 (ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4) มี 1 ปัจจัยคือ ทักษะคิดต่อการเรียนวิชาภาษาไทย สามารถอธิบายความแปรปรวนทักษะการอ่านภาษาไทยได้ร้อยละ 16.3 ในขณะที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะการอ่านภาษาไทยของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 จากผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่านักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดี ทำให้มีทักษะการอ่านภาษาไทยดี ในขณะที่นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีทัศนคติทางบวกต่อการเรียนวิชาภาษาไทย ทำให้มีทักษะการอ่านภาษาไทยดีขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ เบอห์นสไตน์ (ชุตีวรรณ เจริญสุข. 2553 : 61 ; อ้างอิงมาจาก Benstein. 1981 : unpagged) ซึ่งได้ศึกษาความสามารถในการอ่านของนักเรียนหญิงและนักเรียนชาย โดยให้นักเรียนทุกคนอ่านหนังสือที่อยู่ในความสนใจของผู้หญิง โดยนักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้งชายหญิงมีความสามารถในการอ่านอยู่ในเกณฑ์ใกล้เคียงกัน และเรื่องที่อ่านก็มีความยากง่ายใกล้เคียงกันด้วย ผลปรากฏว่า นักเรียนหญิงมีผลสัมฤทธิ์ในการอ่านสูงกว่านักเรียนชายมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะนักเรียนชายไม่สนใจในการอ่านเรื่องประเภทนี้

โกชัย สาริกบุตร (2540 : 63) กล่าวถึงสาเหตุและแนวทางแก้ปัญหาเรื่องนักเรียนอ่านจับใจความไม่ได้ไว้ โดยสรุปว่า ปัญหาเกิดจากการขาดวิธีฝึกที่ดี ขาดการให้หลักการ ตัวอย่าง และแบบฝึกหัด ซึ่งจะช่วยให้พัฒนาทางการอ่านได้ ปัญหาเหล่านี้สามารถแก้ไขได้โดยครู และสอดคล้องกับผลการวิจัยของศุภรณ์ ภูวัต (2553 : 2) ที่สรุปว่า ครูส่วนใหญ่สอนโดยวิธีการบรรยายและยกตัวอย่าง ครูสอนตามหนังสือเรียนซึ่งเป็นกิจกรรมการสอนที่ผู้เรียนให้ความสนใจน้อย สื่อไม่เร้าความสนใจให้น่าเรียน ทำให้นักเรียนไม่รักการอ่าน และขาดความรู้ความเข้าใจ และทักษะในการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ ตีความ วิเคราะห์ วิวิจารณ์ ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจึงมีบทบาทสำคัญต่อการแก้ปัญหา วิธีสอนเป็นเครื่องมือส่งเสริมให้นักเรียนอยากเรียนตั้งใจเรียนเกิดการเรียนรู้ ถ้าผู้สอนรู้จักใช้วิธีสอนที่ดีที่เหมาะสมแล้ว การสอนก็จะมีประสิทธิภาพ โดยผู้สอนจะมีความคิดเกี่ยวกับการนำสื่อการเรียน และวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในกระบวนการเรียนการสอนให้มากขึ้น จากบรรดาสื่อและวิธีการใหม่ ๆ หลาย ๆ แบบ เมื่อพิจารณาสภาพการสอนการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนบ้านเขวา “รัฐประชาวิทยากร” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 พบว่า มีคะแนนการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ (N.T.) ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีคะแนนเฉลี่ยเพียงร้อยละ 38.76 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ต่ำ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1. 2553 : ไม่มีเลขหน้า) ผู้วิจัยจึงต้องการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีรูปแบบที่น่าสนใจ และสามารถพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียน

การใช้ภาพเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยให้เกิดความเข้าใจในการอ่านเนื้อเรื่อง จะช่วยกระตุ้นความคิด และประสบการณ์เดิม เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่ได้ ดังที่บันลือ พงกษะวัน (2543 : 50) ได้กล่าวไว้ว่า ภาพจะช่วยแปลความหมายและสร้างความเข้าใจ และยังช่วยขยายประสบการณ์ของผู้อ่านได้กว้างขวางขึ้น เด็กเรียนรู้การอ่านโดยอาศัยการสังเกตภาพที่สัมพันธ์กับคำภาพที่แสดงอาการเคลื่อนไหวสัมพันธ์กับประโยค ซึ่งเด็กจะสามารถอ่านเรื่องราวโดยอาศัยสถานการณ์ของภาพเป็นเครื่องบอกความเป็นไปของเรื่อง และด้วยวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA (Directed Reading-Thinking Activity) เป็นวิธีหนึ่งที่มีจุดมุ่งหมายในการฝึกการคาดเดาเนื้อเรื่องโดยใช้ภาพและหรือชื่อเรื่อง เพื่อเป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ในการอ่าน และฝึกกระบวนการคิดซึ่งเป็นวิธีที่พัฒนาขึ้นโดยสตาฟเฟอร์ (Stauffer. 1969 : unpagged) และต่อมาเทอร์นีย์ จอห์น และเออเนต (Tierney, John and Ernet. 1995 : unpagged) ได้ปรับปรุงวิธีนี้ขึ้นใหม่ ซึ่งวิธีสอนอ่านแบบนี้มีความยืดหยุ่น สามารถปรับใช้ได้กับการสอนอ่านและการสอนเขียนได้ทุกระดับ ทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาต่างประเทศใช้สอนนักเรียน

ได้ทุกระดับชั้นและทุกระดับความสามารถ นอกจากนี้ วิธีดังกล่าวยังเปิดโอกาสให้ครูสามารถเลือกจัดกิจกรรมหรือสอนเสริมหลังจากการอ่านเนื้อเรื่องแล้ว ซึ่งครูอาจเลือกอธิบายโครงสร้างทางภาษา หรือความหมายของคำศัพท์ที่มีความจำเป็นต่อการทำความเข้าใจในการอ่านที่ปรากฏอยู่ในเนื้อเรื่อง หรือให้นักเรียนได้อภิปรายคำที่เป็นปัญหาร่วมกันหลังจากอ่านเนื้อเรื่องไปแล้ว โดยในทุกกิจกรรมครูจะเป็นผู้ให้คำแนะนำแก่นักเรียน เพื่อช่วยในการเชื่อมโยงความรู้เดิมของนักเรียนกับข้อมูลใหม่ที่นักเรียนได้รับ ให้เกิดเป็นความรู้ใหม่ขึ้นการปฏิบัติเช่นนี้ จะทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ และทำความเข้าใจกับเนื้อหาต่างๆ อย่างมีเป้าหมาย และประสบความสำเร็จได้

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาความสามารถอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการสอนอ่านแบบ DR-TA (Directed Reading – Thinking Activity) ซึ่งเป็นวิธีการนำการสอนอ่านแบบ DR-TA มาใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญแก่นักเรียน โดยการสอนประกอบด้วย 2 ช่วงคือช่วงที่ 1 เป็นกระบวนการอ่านและการคิด แบ่งเป็น 4 ขั้นตอนคือ (1) การคาดเดา (2) การอ่านเนื้อเรื่อง (3) การแปลความหมาย (4) การตรวจสอบความเข้าใจ และในช่วงที่ 2 เป็นกระบวนการฝึกสรุปสาระสำคัญ โดยการสรุปสาระสำคัญของเนื้อเรื่องและทำแบบฝึกหัดเพื่อเป็นการเสริมทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนให้ถูกต้องและแม่นยำขึ้น จากวิธีการดังกล่าวจะช่วยส่งเสริมและพัฒนาความสามารถอ่านจับใจความ ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการอ่านและเกิดกำลังใจ สามารถนำความรู้จากการอ่านมาพัฒนาการเรียนรู้ให้ดีขึ้นต่อไป

สมมติฐานการวิจัย

1. แผนการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการสอนอ่านแบบ DR-TA (Directed Reading – Thinking Activity) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ $E1/E2 = 80/80$
2. หลังจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้รับการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญด้วยการสอนอ่านแบบ DR-TA (Directed Reading – Thinking Activity) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นแล้ว นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความสำคัญเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความพึงพอใจต่อการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญด้วยการสอนอ่านแบบ DR-TA (Directed Reading – Thinking Activity) ในระดับมากขึ้นไป ($\bar{X} \geq 2.34$)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการสอนอ่านแบบ DR-TA (Directed Reading – Thinking Activity) ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ $E1/E2 = 80/80$
2. เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หลังจากได้รับการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญด้วยการสอนอ่านแบบ DR-TA (Directed Reading – Thinking Activity)
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญด้วยการสอนอ่านแบบ DR-TA (Directed Reading – Thinking Activity)

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย
กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านเขวาสีอุบล “รัฐประชาวิทยากร” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำนวน 11 คน
2. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย
 - 2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ แผนการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการสอนอ่านแบบ DR-TA (Directed Reading – Thinking Activity)
 - 2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่
 - 2.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียน
 - 2.2.2 ความพึงพอใจของนักเรียน
3. ขอบเขตทางด้านเนื้อหา
 - 3.1 เนื้อหาที่ใช้เป็นหน่วยทดลอง

เนื้อหาที่นำมาใช้ในการทดลองครั้งนี้ เป็นบทอ่านเสริมในหนังสือเรียนรายวิชา
พื้นฐานภาษาไทย ชุด ภาษาเพื่อชีวิต ประกอบด้วย

3.1.1 บทอ่านเสริมจากบทที่ 12 เรื่อง รู้เรื่องเครื่องปรุงรส

3.1.2 บทอ่านเสริมจากบทที่ 13 เรื่อง เมตตาธรรมนำสุข และเรื่อง

ขอบอกเด็กไทย

3.1.3 บทอ่านเสริมจากบทที่ 15 เรื่อง ความรักในบ้าน และเรื่อง

ชวนกันอ่านบทร้อยกรอง

3.1.4 บทอ่านเสริมจากบทที่ 16 เรื่อง ธรรมชาตินี้มีคุณ

3.2 สารและตัวชี้วัดที่เป็นจุดประสงค์หลักในการทดลอง เป็นสารตัวชี้วัด
ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สารที่ 1 การอ่าน ตามสารตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้
แกนกลาง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตัวชี้วัดที่ 3 – 6 ประกอบด้วย

3.2.1 ตัวชี้วัดที่ 3 อ่านเรื่องสั้นๆ ตามเวลาที่กำหนดและตอบคำถามจาก

เรื่องที่อ่าน

3.2.2 ตัวชี้วัดที่ 4 แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน

3.2.3 ตัวชี้วัดที่ 5 คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่านโดยระบุเหตุผลประกอบ

3.2.4 ตัวชี้วัดที่ 6 สรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่อ่านเพื่อนำไปใช้ใน

ชีวิตประจำวัน

4. ขอบเขตทางด้านเวลา

ใช้เวลาในการทดลอง 9 ชั่วโมง ในช่วงเวลาเดือนมกราคม – กุมภาพันธ์ 2555

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การสอนอ่านแบบ DR-TA (Directed Reading – Thinking Activity) หมายถึง
วิธีการสอนอ่านที่มุ่งฝึกกระบวนการคิด กลั่นกรองและตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการอ่าน
โดยให้ผู้เรียนกำหนดวัตถุประสงค์ในการอ่านด้วยตนเอง ด้วยการคาดเดาเนื้อหาจากการดูภาพ
ที่สัมพันธ์กับเรื่องที่กำลังจะอ่าน จากนั้นจึงให้นักเรียนอ่านเนื้อเรื่อง เพื่อตรวจสอบการคาดเดา
และยืนยันหรือแก้ไขการคาดเดานั้น โดยดำเนินการสอนตามขั้นตอนการสอนอ่านของเทอร์นีย์
จอห์น และเออเนต (Tierney, John and Ernet. 1995 : unpagged) ซึ่งแบ่งขั้นตอนการสอน
ออกเป็น 2 ช่วงหลัก ดังนี้

ช่วงที่ 1 กระบวนการอ่านและคิด (Directing the Reading-thinking Process)
ซึ่งมีขั้นตอน 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การคาดเดา โดยครูนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการให้นักเรียนดูรูปภาพ แล้วให้นักเรียนคาดเดาเนื้อหาของเรื่องที่กำลังจะอ่านนั้นเกี่ยวกับอะไร ครูพยายามกระตุ้นด้วยคำถาม ให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการคาดเดาเนื้อหาของเรื่อง

ขั้นที่ 2 การอ่าน ให้นักเรียนเริ่มอ่านเนื้อเรื่องในส่วนแรก (อ่านออกเสียง) โดยครูอ่านนำ และให้นักเรียนอ่านตาม เพื่อให้ให้นักเรียนได้ดูข้อความตามครูไปด้วยและได้อ่านทุกตัวอักษร นักเรียนเขียนคัดลอกคำศัพท์ที่ไม่เข้าใจ ครูอธิบาย

ขั้นที่ 3 การแปลความหมาย นักเรียนอ่านเนื้อเรื่องแบบคร่าวๆ อีกครั้ง เพื่อตรวจสอบการคาดเดา และในระหว่างที่นักเรียนอ่านเนื้อเรื่องอยู่นั้น ให้ครูคอยสังเกตการทำงานและให้ความช่วยเหลือเมื่อนักเรียนต้องการ เช่นไม่เข้าใจคำศัพท์ อาจถามเพื่อนถามครู เปิดพจนานุกรม เป็นต้น

ขั้นที่ 4 การตรวจสอบความเข้าใจ นักเรียนปิดเรื่องที่อ่าน (แต่ให้เปิดภาพไว้) ครูเริ่มถามคำถามเพื่อตรวจสอบความเข้าใจในการอ่านของนักเรียน หากคำตอบของนักเรียนเป็นคำหรือพยางค์ ให้ครูช่วยเสริมคำตอบนั้นให้เป็นประโยค โดยครูช่วยเขียนคำตอบบนกระดาน และให้นักเรียนอ่านออกเสียงประโยคที่นักเรียนตอบ หากเนื้อเรื่องมีความยาวหลายย่อหน้า ให้ทำการแบ่งสอนทีละย่อหน้า โดยปฏิบัติตามขั้นที่ 1-4 ซ้ำอีกครั้ง จนกว่าจะจบทั้งเรื่อง

ช่วงที่ 2 การฝึกสรุปสาระสำคัญ (Fundamental Skill Training) เป็นช่วงของการรวบรวมข้อมูลหลังจากการอ่านเนื้อเรื่องทั้งหมด โดยครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเนื้อเรื่องทั้งหมด ด้วยการนำภาพมาประกอบการสรุป เพื่อเป็นการเสริมทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนให้ถูกต้องและแม่นยำขึ้น จากนั้นจึงให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด

2. แผนการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ

หมายถึง เอกสารที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นเพื่อวางแผนการสอนในสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ โดยยึดแนวทางการสอนอ่านแบบ DR-TA (Directed Reading – Thinking Activity) เป็นขั้นตอนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้จะประกอบไปด้วยมาตรฐานการเรียนรู้ สาระสำคัญ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ กระบวนการวัดผลและประเมินผล และกิจกรรมเสนอแนะ

3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หมายถึง ผู้ที่เข้าศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านเขว้า “รัฐประชาวิทยากร” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554

4. ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ $E1/E2 = 80/80$ หมายถึง ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความสำคัญที่ผู้เรียนตอบคำถามได้ โดยค่าประสิทธิภาพ $E1/E2$ ที่ผู้วิจัยตั้งค่าเป้าหมาย $E1/E2 = 80/80$

4.1 E1 หมายถึง ค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่เกิดจากการทำแบบฝึกหัดท้ายแผนการจัดการเรียนรู้ (ประสิทธิภาพด้านกระบวนการ)

4.2 E2 หมายถึง ค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่เกิดจากการทำแบบทดสอบหลังเรียน (ประสิทธิภาพด้านผลลัพธ์)

5. ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความสำคัญ หมายถึง ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนจากการทำแบบทดสอบด้านการอ่านจับใจความสำคัญ ซึ่งหลังการเรียนด้วยแนวทางการสอนอ่านจับใจความสำคัญแบบ DR-TA (Directed Reading – Thinking Activity) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแล้ว นักเรียนได้คะแนนการทดสอบเพิ่มมากขึ้น จากก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. ความพึงพอใจ หมายถึง ระดับความรู้สึกรู้สึกนึกคิดเชิงบวก โดยเฉลี่ยของนักเรียนที่มีต่อการสอนอ่านจับใจความสำคัญแบบ DR-TA (Directed Reading – Thinking Activity) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งจำแนกได้ 3 ระดับ คือ มาก ปานกลาง และน้อย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. โรงเรียนมีแผนการจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการสอนอ่านแบบ DR-TA (Directed Reading – Thinking Activity) ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ช่วยพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียน ตลอดจนมีเจตคติที่ดีต่อการอ่านจับใจความสำคัญ

2. เป็นแนวทางสำหรับครู และผู้สนใจในการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการนำวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA (Directed Reading – Thinking Activity) ไปใช้ในการพัฒนาทักษะการใช้ภาษาของนักเรียนในด้านอื่น ๆ และในการจัดการเรียนการสอนวิชาที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษา เช่น ภาษาอังกฤษ